

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

za pošilj. na dom 20 h in
mesec.

Posamezne štev. 10 h.

SLOVENEK

Inserati:

Enostop. petlivrst (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . 8 "
V reklamnih noticah stane
enostopna garmondvrsta
à 26 h. Pri večkratnem ob-
javljanju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvemši nedelje
in praznike, ob pol 6. uri
popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez
dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se
ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. —
Vsprejema naročnino, inserate in
reklamacije.
Upravišškega telefona št. 188.

Vlada predložila volivno reformo.

Zgodovinski trenutek je napočil. Že dolgo ni bila nobena seja pričakovana s tako napetostjo, kajti vse čuti, da stoji država pred važno izpremembo, ki bo odločilna za našo bodočnost. Ob 11. uri danes je imel baron Gautsch nalogo, stopiti pred zbornico z natančno izdelano vladno predlogo glede splošne in enake volilne pravice. Z Dunaja se nam brzojavlja:

Dunaj, 23. februarja. Pred sejo je bilo izredno živahno po hednikih. V živem razgovoru so se šetali poslanci in ugibali, kaj bo položil baron Gautsch na mizo. Same nekatere posameznosti so znane posameznim poslancem, ki so se pogajali z vladno pod pogojem absolutne tajnosti, tako da celotnega načrta do danes nihče ni poznal. Stranke, ki pričakujejo poraza od splošne in enake volilne pravice, so že pripravljene na boj in bodo sprejele predloge z mnogimi izpreminjevalnimi predlogi.

Dunaj, 23. februarja. Ko je nastopil baron Gautsch, so sluge začeli takoj raznašati tiskane predloge, ki obsegajo pet brošur in zemljevide volilnih okrajev cele države, izdelane v barvah in z natančno označitvijo narodnosti po številkah zadnjega ljudskega štetja. Kranjska dežela ima svoj posebni zemljevid.

Dunaj, 23. februarja. Vsak volilni okraj voli enega poslanca, samo v Galiciji so naredili Poljakom na ljubo v kmečkih občinah izjemo, da so iz 70 volilnih okrajev naredili le 35, ki volijo po dva poslanca. Razdelitev je v škodo Rusinom.

Dunaj, 23. febr. Na Stajerskem so sodni okraji jako raztrgani in zloženi na kerist Nemcem. Mesto Maribor je razdeljeno v dva dela. Na Koroškem so zloženi volilni okraji tako, da dobe Slovenci le en mandat. S tem si je hotela vlada pridobiti glasove nemške ljudske stranke.

Vladna volilna reforma.

(Izvirno poročilo „Slovencu“.)

Vlada je danes predložila državnemu zboru pet zakonskih načrtov o reformi avstrijskega parlamenta:

načrt zakona, po katerem se izpremeni §§ 1, 6 in 7. temeljnega zakona v državnem zastopstvu z dne 21. dec. 1867 ozir. zakona z dne 2. aprila 1873, z dne 20. nov. 1886 in 14. jun. 1896;

načrt zakona o volitvi članov poslaniške zbornice državnega zbora (poleg državnoborskega volivnega reda);

načrt zakona o kazenskih določbah za varstvo volivne svobode;

načrt zakona o dopolnitvi § 16 temeljnega zakona z dne 21. dec. 1867 o državnoborskem zastopstvu in

načrt zakona, po katerem se izpremeni poslovnik državnega zbora.

Prvi zgoraj omenjeni načrt obsega naslednje določbe:

Oni državljani, ki so po §§ 3 in 5 temeljnega zakona o državnoborskem zastopstvu z dne 21. dec. 1867 poklicani v gosposko zbornico, dedni ali za celo življenje imenovani člani gosposke zbornice se smejo izvoliti tudi v državni zbor. V slučaju sprejetja take izvolitve preneha za čas tega mandata članstvo gosposke zbornice.

Ako je kak poslanec po §§ 3 ali 5 poklican v gosposko zbornico, tedaj ne more biti član gosposke zbornice toliko časa dokler ni odložil svojega mandata kot poslanec.

V poslansko zbornico pride 455 izvoljenih poslancev, ki so po posameznih kronovinah razdeljeni na sledeč način:

Za kraljestvo Češko	118
" " Dalmacijo	11
" " Gališko in Ledomerijo z veliko kneževino Krakovsko	88
" nadvojvodino Avstrijo pod Anižo	55
" nadvojvodino Avstrijo nad Anižo	20
" vojvodino Solnograško	6
" " Stajersko	28
" " Koroško	10
" " Kranjsko	11
" " Bukovino	11
" grofije Moravsko	44
" vojvodino Slezijo	13
" pokneženo grofijo Tirolsko	21
" deželo Vorarlberg	4
" mejno grofi o Istro	5
" pokneženo grofijo Goriško in Gradišansko	5
" mesto Trst z okolico	5

Razdelitev poslancev na posamezne volivne okraje določa volivni red za državni zbor. Za aktivne volivne pravice so sledeča določila: Volivno pravico ima vsak moški, ki je dovršil 24 let, je avstrijski državljani, ki ni izvzet ali izključen od volivne pravice ter v eni občini stanuje najmanj eno leto. Pravico voljen biti pa ima vsak moški, ki je avstrijski državljani že najmanj 3 leta, ki je dovršil 30 let in ki od volivne pravice ni izvzet ali izključen. Natančnejša določila ima volivni red za državni zbor. Po novem načrtu bodo narodnosti sledeče zastopane!

Nižja Avstrija doslej 46 poslancev, v prihodnje 55 (vsi Nemci)

Zgornja Avstrija doslej 20 poslancev, v prihodnje 20 (vsi Nemci).

Solnograška doslej 6 poslancev, v prihodnje 6 (vsi Nemci).

Koroška doslej 10 poslancev (vsi Nem.) v prihodnje 10 (1 Slovenec).

Stajerska doslej 27 poslancev (23 Nem., 4 Slovenci), v prihodnje 28 (22 Nemcev, 6 Slovencev).

Kranjska doslej 11 poslancev (9 Slovencev, 2 Nemca), v prihodnje 11 (vsi Slovenci).

Trst doslej 5 poslancev (vsi Italijani), v prihodnje 5 (1 Slovenec, 4 Italijani).

Goriške doslej 5 poslancev (3 Italijani, 2 Slovence), v prihodnje 5 (3 Slovenci, 2 Italijani).

Istra doslej 5 poslancev (4 Italijani, 1 Hrvat), v prihodnje 5 (1 Slovenec, 2 Hrvata in 2 Italijani).

Tirolsko doslej 21 poslancev (14 Nemcev, 7 Italijanov), v prihodnje 21 (13 Nemcev, 8 Italijanov).

Vorarlberg doslej 4 (vsi Nemci), v prihodnje 4 (vsi Nemci).

Češka doslej 110 (66 Čehov, 44 Nemcev), v prihodnje 118 (70 Čehov, 48 Nemcev).

Moravska doslej 43 poslancev (20 Čehov, 23 Nemcev), v prihodnje 44 (27 Čehov, 17 Nemcev).

Slezija doslej 12 poslancev (1 Čeh, 1 Poljak, 10 Nemcev), v prihodnje 13 (3 Poljaki, 2 Čeha, 8 Nemcev).

Galicija doslej 78 poslancev (70 Poljakov, 8 Rusinov), v prihodnje 88 (61 Poljakov, 27 Rusinov).

Bukovina doslej 11 poslancev (2 Rusina, 1 Poljak, 3 Nemci, 5 Rumunov), v prihodnje 11 (4 Rusini, 3 Nemci, 4 Rumuni).

Dalmacija doslej 11 poslancev (vsi Srbo-Hrvatje), v prihodnje 11 (vsi Srbo-Hrvatje).

Ako te številke seštejemo, dobimo sledeče:

Doslej je bilo v drž. zboru 205 Nem., odslej jih bo tudi 205.

Doslej je bilo v drž. zboru 87 Čehov, odslej jih bo 99.

Doslej je bilo v drž. zboru 72 Poljakov, odslej jih bo 64.

Doslej je bilo v drž. zboru 10 Rusinov, odslej jih bo 31.

Doslej je bilo v drž. zboru 15 Slovencev, odslej jih bo 23 (torej 8 več).

Doslej je bilo v drž. zboru 12 Srbo-Hrvatov, odslej jih bo 13.

Doslej je bilo v drž. zboru 19 Italijanov, odslej jih bo 16.

Doslej je bilo v drž. zboru 5 Rumunov, odslej bodo 4.

Slovanov bo torej skupno 230. Nemcev 205. Italijanov 16 in Rumuni 4. 230 Slovanov bo torej skupaj stalo nasproti 225 Neslovanom.

Zakonski načrt novega državnoborskega volivnega reda.

Novi zakonski načrt, ki ga je predložila vlada, zadeva nov volilni red za državni zbor. Ta novi volilni red stoji v veljavo, ko se razpusti sedanja zbornica. Volivci vsakega volivnega okraja so zase posebna volivna skupina; vsaka skupina voli po enega poslanca. Le v Galiciji volijo v kmečkih okrajih po dva in sicer z relativno večino tako, da vsak volivec le enemu odda svoj glas. Na ta način je zagotovljeno zastopstvo močnim narodnim manjšinam. Moravska je po vzgledu deželoborskega volivnega reda razdeljena v okraje z narodno ločenimi volivnimi skupinami. Vpeljava analognih določil v drugih deželah je odvisna od vpeljave narodnega katastra po deželno-

zbornskih volitvah. Volivne okraje določa državnoborski volivni red. Pri sestavljanju volivnih okrajev se je, kolikor mogoče, ozir jemalo na davčno moč in kulturne razmere v dotičnih krajih. Poleg tega se je poizkušalo volivne okraje razdeliti po narodnosti. Pri tem se je v raznih deželah z ozirom na različno razdelitev narodnosti, različno postopalo. Tako so si na Primorskem, Stajerskem, deloma tudi v Sleziji, na Češkem in v Bukovini prizadevali, združiti v volivne okraje take kraje, kjer izključno ali po veliki večini prebiva kaka narodnost, da se tako po možnosti prepreči majoriziranje volivcev druge narodnosti v okraju. Tam, kjer se mesta ali večje občine v narodnem oziru ločijo od okolice, so se napravili, kjer je bilo le mogoče, posebni volivni okraji. Na Moravskem pridejo v porabo volivni katastri. V Galiciji kjer obeh narodnosti krajevno ni bilo mogoče ločiti vsled razdelitve, se je vpeljal način zastopstva manjšin.

Nadaljni moment, ki pride v poštev pri sestavi volivnih okrajev, je vprašanje mestnih in kmečkih okrajev. Tudi v tem oziru poizkuša načrt doseči rešitev, oziraje se na različne razmere v posameznih kronovinah. Tako na Kranjskem in Koroškem — izvzemši glavna mesta — nadalje na Goriškem, v Istri, Dalmaciji in v laškem delu Tirol ni posebnih mestnih volivnih okrajev, ker v teh deželah razdelitev mesta od dežele ni neobhodno potrebna.

Na Predarlskem, Solnograškem, Sleziji in v Bukovini so ostali dosedanjí mestni volivni okraji z malimi izpremembami. V Zgornji Avstriji so napravili poleg Linca še tri mestne volivne okraje, v nemškem delu Tirol pa dva mestna volivna okraja. Na Nižje Avstrijskem so postali zunaj Dunaja oni kraji, kjer se prebivalstvo peča po večini z industrijo, posebni volivni okraji. Razdelitev Moravske se je vršila na temelju novega deželoborskega volivnega reda. Na Češkem in Gališkem se je zvišalo število mest, ki so prideljeni mestnim okrajem. Od večjih mest je dobil Dunaj 28 mandatov, Praga brez predmetstev 8, Ljev in Gradec po 4, Krakov in Brno po 3, Linc, Crnovice, Plzen, Kraljevi Vinohradi, Žžkov in Inomost po 2, druga mesta, izvzemši Trsta, na katerega odpade 5 mandatov, dobe po en mandat. Mesta, ki dobe več ko en mandat, so razdeljena v toliko število volilnih okrajev. Sicer pa določa načrt, ki se naslanja na sedanji volivni red za državni zbor, sledeče bistvene odločbe: Za volišča veljajo občine in deli občine, ki so v razdelitvi vol. okr. posebno omenjeni. Za občine, ki nimajo 500 prebivalcev, so preskrbljena skupna volišča. Vsak volivec ima le en glas. Enakost volivne pravice se tedaj izrecno prizna in je izključena vsaka oblika pluralnega sistema. V načrtu ni določena volivna dolžnost. Volivna pravica se ima vršiti v oni občini, v kateri opravičenec biva na do dne razpisa volitve najmanj še eno leto. Od volivne pravice so izključeni le aktivni vojaki. Vzroki, radi katerih kdo izgubi aktivno in pasivno vo-

livne pravico so: Pomanjkanje samopravnosti; uživanje ubožne oskrbe iz javnih ali občinskih sredstev; konkurz; odvzetje očetovske oblasti nad otroci po sodišču; sodnijska obsodba radi kakšnega zločina ali gotovih prestopkov, namreč tatvina, poneverba, udeležba pri poneverbi ali tatvini, goljufija, kovarstvo, oderuštvo, preprečenje eksekucije, prestopki proti zakonu o vlačugarstvu, prestopki proti brambenemu zakonu: če se kdo odtegne naboru, begunstvo, če se kdo sam poškoduje. Med kaznivimi dejanji, radi katerih volivci izgubi volivno pravico, so tudi prestopki proti določbam zakona, ki ga bo sedaj sklenil tudi državni zbor, v varstvo volivne svobode. Iz določil, ki naj varujejo pravilno izvršitev volitev, je omenjati sledeče: Volivni imeniki, ki jih sestavijo župani, so položiti v občinski pisarni skozi 14 dni vsakemu na vpogled. V krajih, kjer je več ko 20.000 prebivalcev mora biti volivni imenik razporejen najmanj 8 ur na dan; poleg tega se mora volivni imenik v teh krajih pravčasno v zadostnem številu dati tiskati ter na zahtevo vsakemu dati proti povračilu stroškov, ki odpadejo na en eksemplar. Reklamacije proti volivnim imenikom lahko vložijo vse osebe, ki imajo v oni volivni skupini volivno pravico. O reklamacijah odločujejo okrajna glavarstva, oz. politične deželne oblasti. Pri volitvi sami se imajo volivci, preskrbljeni z legitimacijo, le posamič puščati v volivni lokal, ki ga morajo takoj zopet zapustiti, ko oddajo svoj glas. Med volitvijo so vsi nagovori na volivce prepovedani v lokalu samem, nadalje v poslopiju, v katerem se vrši volitev in tudi zunaj poslopja v obsegu, ki ga določi polit. okr. oblast. Ravno tako so tudi tu prepovedane vse volivne agitacije. Skrbeti je, da se promet volivcev k volišču in od volišča vrši nemoteno.

Volivne komisije so, kakor doslej, sestavljene tako, da tri člane imenuje občin. zastop onega kraja, kjer se vrši volitev, tri določijo volivni komisar, sedmega člana pa izvoli komisija.

Ako je iz ene volivne skupine voliti enega poslanca tedaj odločuje absolutna večina veljavnih glasov. Ako pa odpadeta na eno volivno skupino dva poslanca, kar se zgodi le v kmečkih galiških okrajih, tedaj zadošča relativna večina glasov, ako znaša ta več kot tretjina oddanih glasov.

Predpisi o izročitvi volivnega certifikata na izvoljene poslance in o agnosciranju volitev po poslanski zbornici ostanejo neizpremenjeni.

Zakonski načrt o kazenskih določbah v varstvo volilne svobode.

Določitve tega zakona bodo veljale pri volitvah za državni zbor, za volitve v deželne zbornice, za občinske volitve in za volitve v okrajna zastopstva.

V načrtu predlagane kazni so naperjene proti uplivanju na volitve in če se volilcem prepreči oddaja glasovnice, protivolivne sleparije, preprečenju določitve volivnega izida, proti kršenju volivne tajnosti in preprečenju volivnih shodov.

Za uplivanje na volitve se smatra: volivno podkupovanje, ako se koga k volitvi prisili in javno razširjevanje neresničnih reči, da se vpliva s tem na oddajo glasov.

Kot kaznivo preprečenje izvrševanja volivne pravice se smatra: protipostavna prilastitev tujih volivnih legitimacijskih papirjev, pridržavanje istih, da jih volivec ne dobi v roke in preprečenje volivca, da ne more oddati glasu.

Kar se tiče volivne sleparije je predloga popolnoma v okvirju sedajne postave. Kaznovan bo, kdor bo izvrševal volivno pravico, ki mu ne gre in naj bo to v sporazumljenju z volivnim opravičenjem ali brez sporazumljenja, kdor bo potveril glasovanje in izid glasovanja. Kot poseben slučaj volivne sleparije se označuje izpolnitev volivnega lista v nasprotju z danim naročilom. Ta določba hoče posebno ščititi analfabete, da se njihovo neznanje ne bo zlorajščalo.

Kar se tiče motenja volivnega akta je predloga naperjena proti preprečenju konstatiranja volivnega izida po odstranitvi razmetavanja in ako se oddane glasovnice ali volivna lista narede za nerabne. Nasilno motenje volivnega akta se bo tudi nadalje kaznovalo po splošnem kazenskem zakoniku kot javno nasilstvo.

Ako se kako glasovanje ali volitev ne more vsled nesklepčnosti izvršiti, tedaj predsednik sejo zaključi ali jo za gotovi čas pretrga.

Načrt obsega dalje določbe o disciplinarnem redu v obeh zbornicah. Ako kak poslanec ali več poslancev hudo razžali zbornico ali predsednika, tedaj se ga lahko izključi iz zbornice za najmanj en teden. Vsako izključenje se lahko izvrši na predlog predsednika in s sklepom zbornice, ki pa mora imeti dvetretjinsko večino. Predlog za izključitev mora biti predložen v prihodnji seji po dogodku, kakor zbornica takoj in brez debate odloči. Poslanec, ki je izključen, za časa izključenja ne dobi dnevnin.

Da se zagotovi še nadaljna volivna svoboda, dobi volilna tajnost posebno zakonito varstvo z zajamčeno prepovedjo, vsled katere ne bo mogoče protipostavno izvedeti, kako so glasovali posamezni volilci.

Ker se je v novjšem času opetovano pripetilo, da se bili volilni shodi s silo pregoni, ukrenilo se je potrebno, da se bodo taki shodi mogli nemoteno vršiti. Načrt predlaga, da se kaznujejo vsi oni, ki bi ob času volilnih shodov komurkoli ovirali pristop, ki bi se nepoklicano tja hoteli vrniti, ali ki bi hoteli mogoče siloma izriniti ali pa celo odstraniti one, ki so shod sklicali, ki istega vodijo — oziroma ki bi se naredbam slednjih siloma ustavljali.

Posamezna kazniva dejanja smatrala se bodo po okolnosti kot pregreški ali prestopki.

Posledica obsodbe vsled kakšnega prekršenja določil volilnega zakonskega načrta bo, da izgubi vsak, kdor bo kaznovan, pravico voliti in biti voljen za dobo treh let.

Zakonski načrt o izpremembi § 16 osnovnega zakona v državnem zastopstvu.

Zakonski načrt, ki se tiče izpopolnitve § 16 osnovnega zakona z dne 21. decembra 1867, drž. zak. št. 141 o drž. zastopstvu, ima namen, izpolniti nekatere pomanjkljivosti navedenega zakona, ki so se tekom časa izkazale kot potrebne osobito v imunitetnih zadevah.

Sedaj veljavna določila glede imunitete, izvzemši slučaj, da se storilca prime takoj, ko stori čin — določajo, da se sme člana državnega zbora med zasedanjem prijeti in proti njemu kazensko postopati le, če to dovoli zbornica. — Ta ima tudi pravico dovoljevati, da se pred zasedanjem uvedeno kazensko postopanje ali pa zapor, ki se je odredil takoj, ko je dotičnik zagrešil dejanje, začasno ustavi, oziroma razveljavi.

Ta določba ovira sodišča, ki morajo vsled kazenske ovadbe proti članu državnega zbora kazenskim potom postopati, dobiti od zbornice pravočasnega dovoljenja uvesti kaz. postopanje in dognati faktično dejanje, predno morejo presiti dovoljenja za izročitev. Posledica tega je, da se dostikrat prosi za izročitev, četudi se pozneje izkaže, da je bila prvotna ovadba neutemeljena.

Ce bi se dala sodiščem prilika, popred preiskovati zadevo, bi se v takih slučajih ne bilo treba obračati za dovoljenje izročitve na zbornico, ker bi se kazensko postopanje že po predn. ustavilo.

Pa tudi zbornica, na katero se obračajo sodišča s takimi vlogami, je sedaj v nejasnem položaju, ker mora presojati kazenski slučaj na podlagi šestokrat v ovadbi pristranski opisanega dejanskega položaja.

Po novem vladnem zakonskem načrtu se bo omenjeni § 16 v toliko izpremenil, da se sodišča pooblašajo, že predno prosijo zborničnega dovoljenja za izročitev, uvesti predpoizvedbe in zaslišanje prič ter izvedencev.

Druga velika pomanjkljivost sedanjega zakona obstoji v tem, da kazniva dejanja, pri katerih je rok zastaranja le kratek, zlasti razžaljenja časti, med tem ko se prosi izro-

čitve navadno zastarajo, ker po veljavnem pravu vsled te prošnje čas zastaranja ne more biti niti ustavljen niti zadrževan.

Temu nedostatku namerava vladna predloga — ednako kot je v nemškem kazenskem zakoniku — priti v okom s tem, da se rok zastaranja določi le za toliko časa, kolikor ovira uvedbo in nadaljevanje kazenskega postopanja omenjena določba osnovnega zakona.

S tem obdrži vsled napada razžaljenji kazensko-pravno varstvo, katerega vsled pomanjkljivosti zakona sicer ne uživa.

Konečno obsega vladna predloga nadaljno izpopolnitev § 16. omenjenega osn. zak. v toliko, kolikor se tiče kaznivih dejanj, ki so jih storili člani državnega zbora med obzidjem in v prostorih državnozbornskega poslopja samega.

V teh slučajih naj se uvede, če ni kake posebne imunitetne zadeve, najhitreje izročitveno postopanje.

Postavodajna korporacija mora imeti varstvo nele proti zunanjim napadom, ampak tudi proti izgredom v lastnem kraju svojega delovanja. Predsedniku se bo dala pravica, takoj narediti ovadbo na imunitetni odsek, ns da bi bilo treba pričakovati šele prošnje pristojnega sodišča. — Imunitetni odsek ima nalogo, v takem slučaju poročati zbornici tekom treh dni.

Ce se ta rok prekorači, ali pa če v nadaljnjih osmih dneh zbornica ne stori drugega sklepa, se ima smatrati to kot zbornično dovoljenje za kazensko zasledovanje.

Na zahtevo najmanj desetih članov je predsednik primoran, podati ovadbo.

To enostavno izpremembo izročitvenega postopanja je priporočati zlasti zato, da ima zbornica v sličnih slučajih že popolen in natančen pr. gled vseh merodajnih podrobnosti, ki so potrebni za odločitev, torej ne potrebuje šele informacij od sodišč.

Načrt, ki se tiče izpremembe zakona o poslovnem redu.

Načrt, ki se tiče izpremembe zakona o poslovnem redu, obstoji bistveno v tem, da pospešuje rešitev vladnih predlog, na ta način, da se zanje določijo v poslanski zbornici gotovi dnevi v tednu. — Ti naj bi bili torek, sredo in četrtek, ves ostali čas pa naj bi ostal za drugo parlamentarno delovanje. Po potrebi pa bi imel predsednik pravico, sporazumno z vlado, porabiti te določene dneve tudi za druga zbiranja, ali pa dotične seje celo opustiti.

Prvo branje vladnih predlog v poslanski zbornici naj se vrši le takrat, če to zahteva kak član zbornice najkasneje v prvi seji potem, ko se je dotična predloga razdelila in če njegov predlog podpira — všteti predlagatelja — 100 poslancev bodisi pismeno ali pa ustmeno.

Nadalje se določijo odsekom za posvetovanje določen rok.

Predloga, ki se je odkazala odseku, pride v zbornici do drugega branja takoj, ko je odsek končal prvotno posvetovanje. — Ko poteče odseku določen rok, pride na zahtevo vlade predloga do drugega branja tudi v tem slučaju, če poročilo odsekovo ne bi bilo gotovo.

Kar se tiče formalnih predlogov določa načrt, da ima predsednik pravico, odreči besedo k dotičnemu obravnavanju in vse zato pismeno ali ustmeno stavljene predloge in zahteve zavrniti. Ravno tako ne bo dovoljeno o takih čisto formalnih predlogih niti poimensko niti tajno glasovanje.

Navzečnost potrebnega številca poslancev, da bo sklep državnega zbora veljaven, kakor določa št. 15 temelj. zak. o državnem zastopstvu, se zahteva v obeh zbornicah le pri glasovanju in volitvah.

Varstvo za čast neposilancev.

Novi zakonski načrt obsega tudi nova določila za obrambo časti onim osebam, ki niso poslanci. Vsak, ki nima pravice, da se udeleži zborničnih razprav, ima pravico vložiti pri predsedniku pismeno pritožbo, ako ga obdolži kak poslanec bodisi v zbornici ali pa v kaki vlogi kaznjivega ali nečastnega dejanja z ozirom na njegove rodbinske in zasebne zadeve. Tako pritožbo

mora dobiti predsednik tekom štirih tednov. Vsako pravočasno došlo pritožbo nakaže predsednik odseku, ki ima devet članov. Odsek ima pravico, da zasliši pritožitelja in razžaljevca. Odsek pa tudi lahko sklene, da ne poroča o pritožbi zbornici. Ako se zdi odseku potrebno, da poroča zbornici o pritožbi, lahko predlaga, da prestopi zbornica preko pritožbe na dnevni red ali pa, da zbornica ukori razžaljevca.

Interpelacije.

Zakonski načrt obsega tudi določila, ki olajšujejo postopanje pri interpelacijah. V gosposki zbornici bodo lahko vložili na predsednika ali kakšnega ministra interpelacije. Če bo podpisana od deset, v poslanski zbornici pa, ako bo podpisana od 30 poslancev. Vsebinska interpelacije se takoj naznani interpelovanemu in se sprejme v stenografski zapisnik, ne da bi jih prečiteli interpelacije. Interpelovanec ima pravico, da odgovarja na interpelacijo ustmeno ali pismeno, odkloni pa tudi lahko odgovor na interpelacijo, a mora navesti razloge za odklonitev odgovora. Pismene odgovore uvrste takoj v stenografski zapisnik, ne da bi jih prečiteli. Predsednik ima pravico da odkloni interpelacije in take pismene vloge poslancev, ki nasprotujejo določilem kazenskega zakona ali žalijo dostojnost in pravost.

Utemeljevanje zakonskega načrta.

Načrtu je priloženo temeljito utemeljevanje. Splošno se sklicujejo pojasnilne opazke na dejstvo, da med evropskimi zbornicami edino avstrijska ni izpremenila za celo dobo človeškega življenja svojega poslovanja, dasi je bilo v tem času izvedenih več jako važnih ustavnih izprememb, ki niso ostale brez vpliva na poslovanje. V več slučajih se je pokazala potreba po izpremembi v poslovanju zbornice. To sta priznali tudi že večkrat obe zbornici in bilo je že več brezuspešnih poizkusov, odpraviti nedostatke. Vlada ima zato dolžnost v teh okoliščinah, da prične z izpremembo parlamentarnega postopanja, ki se ne da več odlašati. Vlada smatra za opravičeno in za svojo dolžnost, da zahteva od drž. zbora, da v primernem času, ki je potreben za vestno posvetovanje, ustavno pritrdi, izpremeni ali pa jasno odkloni po vladi predložene predloge. Vlada se zavezuje, da pripravi pot za odstranitev dejanskih, večkrat že čutenih hib, a pri tem zaostaja v marsikaterem oziru za pridobljenimi izkušnjami.

Tridnevni rok za posvetovanje o vladnih predlogih.

Vlada se sklicuje pri pridržku, da se posvetuje zbornica o vladnih predlogih tri dni na dejstvo, ker itak porabi zbornica ob času, ko ni obstrukcije, za posvetovanje o vladnih predlogih, pribl. štiri petine časa med sejami za posvetovanje in sklepanje o vladnih predlogih, katero navado načrt le spravlja v vidno obliko.

Pri utemeljevanju se sklicuje vlada tudi na določila drugih zbornic, kakor n. pr. angleške, kjer ima posebno prednost vladne predloge in nemškega državnega zbora, kjer ima en dan v tednu, takozvani Sveringov dan, določen za rešitev predlogov in peticij, ki jih predlože poslanci.

V kolikor se namerava skrajšati posvetovanje, ne namerava načrt splošno uvesti nič novega, marveč uzakoniti in izpopolniti one navade, ki se je razvila v zbornici v mirnem času samaobsebi, ko ni obstrukcije.

Pomnožitev disciplinarnega zborničnega reda

se sklicuje vlada na poslovniške večine evropskih zbornic (osobito angleške, francoske, belgijske, nemške, italijanske in ogrske zbornice), ki tudi omogočijo začasno izključenje poslancev, ako se ne ravna po predpisih za red. Načrt pa obsega resna varstvena določila proti prenapljenim izključitvam take, da sme zbornica izključiti začasno kakšnega poslanca le, ako to predlaga predsednik in to sklene zbornica z dvetretjinsko večino.

Redovne kazni za varstvo časti neposilancev.

Za varstvo časti osebam, ki niso v zbornici, namerava načrt le razširiti že obstoječe postopanje za redovne kazni in se pri tem ozira že na obstoječa določila za

grajalni odsek. Zakenito pa imajo pravico za varstvo časti po zak. načrtu osebe, ki nimajo pravice, da bi se udeležile razprav v zbornici, ne pa poslanci in oni člani vlade, ki imajo pravico, da se udeležujejo zborničnih razprav, torej s člani gospodске zbornice vred vse osebe, ki niso člani državne zbornice in nimajo tudi drugače prilike, da bi mogli dobiti besedo v zbornici. Za presojo vsakega slučaja bo izvoljen odsek kot nekak častni svet, ki ne bo izvoljen za vsak slučaj, kakor grajalni odsek, marveč je namišljen kot stalna po oddelkih izvoljena korporacija. V načrtu se misli zadeti pravo srednjo pot, da se omeji pravosodje tega častnega sveta na one slučaje, kjer so nevarni parlamentarni izgredi važnim osebnim pravicam, ki žugajo pod okoliščinami tudi uničiti osebno eksistenco, katerih ni mogoče sodnijsko zasledovati. Zbornica bo priznala opravičenost takih govorniških izgrediv tembolj za pravično, ko taka oblika kritike za izvršitev poslaniškega poklica ne more spadati pod imuniteto. Zbornica je pogrešala dozdej tako pri motenju parlamentarnega reda kakor pri napadih na zasebno čast vsako uspešno disciplinarno sredstvo proti lastnim članom in je malone edino večje ljudsko zastopstvo, ki ne razpolaga z ostrejšimi disciplinarnimi sredstvi. Zato so pa v zakonskem načrtu določila za sredstva, ki bodo dvignila redovna kazenska določila zbornice, dasi bodo pričetkoma omejena le na najnujnejše slučaje.

Jugoslovani in volivna reforma. Slovenskih poslancev bode

po vladni predlogi 23 (doslej jih je 15) tedaj za osem več, nego sedaj.

Hrvaških (vštevši srbske) bode 13 (doslej 12), tedaj za 1 mandat več.

Jugoslovanskih poslancev bode tedaj po vladni predlogi 36 (sedaj jih je 27).

Volilni okraji na Kranjskem.

Za Kranjsko so določeni naslednji volilni okraji:

1. Mestna občina Ljubljana.
2. okraj: Politični okraj Postojnski in sodni okraj Lež.
3. okraj: Politični okraj Kočevje in sodni okraj Lužemberk.
4. okraj: Sodni okraj Krško, Kostanjevica, Mokronog in Trebnje.
5. okraj: Sodni okraj: Kranj in Škofja Loka.
6. okraj: Sodni okraj Ljubljana (okolica).
7. okraj: Politični okraj Litija in sodni okraj Radeče.
8. okraj: Sodni okraji Idrija, Logatec, Cirknica in Vrhnika.
9. okraj: Politični okraj Radovljica in sodni okraj Trzin.
10. okraj: Politični okraj Kamnik.
11. okraj: Sodni okraj Rudolfovo, Crnomelj in Metlika.

Sedanji posebni mestni okraji izvenz Ljubljane, odpadejo. — Mesta bodo volila s kmeti.

Volilni okraji na Koroškem so sledeči:

1. Mesto Celovec.
- Dalje sodni okraji:
2. Celovec okolica.
3. Borovlje, Doberlaves, železna kaplja, Pliberk.
4. Velikovec, Arvež, Stari dvor.
5. Volšperg, St. Pavel, St. Lenard.
6. St. Vid, Breže, Krka.
7. Trg, Rožek, Milštat.
8. Beljak.
9. Smohor, Paternion, Podkloster, Trbiž, Koteče.
10. Spital, Grajfenburg, Voglje, Zg. Bela, Savodje.

Spodnja Stajerska

ima sledeče volilne okraje:

Mesta in trgi:

9. Ščavnica, Eibiswald, Arnfels, Deutschlandsberg, Schwanberg, Vel. St. Florijan, Voitsberg, Maribor, Studenice, Poberš, Razdina.

10. Ormož, Laško, Ljutomer, Zg. Radgona, Slov. Bistrica, Slov. Gradec, Soštanj (z istoimenskih sodnih okrajev) Marenberg, Vis. Muta, Gornja Vižina, Kortin, Sobota, sodn. okr. Marenberg, Ptuj, Brežice, St. Le-

nard v Slov. Gor., Rogatec, Slatina, St. Lovrenc nad Mariborom, Celje, Vojnik, Konjice, Vitanje trg.

Dalje sodni okraji:

- 15 Voitsberg, Ščavnica.
17. Deutschlandsberg, Eibiswald, Arnfels.
19. Fehring, Cmurek in Radgona deloma.
- 23 Maribor (severni del na levi strani Drave), St. Lenard, Ljutomer, Zg. Radgona, dalje občine: Dedojnce, Poterna, Plidvica, Setince, Slovenja Gorca, Senkovec, Stance, Dražen vrh, Velka.
24. Maribor (južni del, desni breg Drave), Slov. Bistrica, Konjice.
- 25 Ptuj, Ormož.
- 26 Celje, Laško.
27. Smarje, Rogatec, Kozje, Brežice, Sevnica.
28. Marenberg, Soštanj, Slov. Gradec, Vransko, Goranji grad; dalje občine: Kaplja, Grad (sodni okraj Arnfels).

Goriška

ima sledeče volilne okraje:

Sodni okraji:

1. Gorica (brez občine Gorica in Ločnik), občine Blijana, Kožbana, Medana.
2. Ajdovščina, Komen, Sežana; dalje občini D. berdob, Devin.
3. Cervinjan, Gradiška, Trzin.
4. Kormin (brez občin v 1. okraju), dalje občini Gorica in Ločnik.
5. Tolmin, Cerkno, Kanal, Kobarid, Bovec.

Mesto Trst

voli 4 poslance, in enega volijo predmestja in tržaško ozemlje.

Rusija.

Londonski listi poročajo iz Peterburga: Car je sprejel Wittejevo demisijsko.

Strahote ruskih čet v baltičkih provincah prevocirajo novo vstajo v baltičkih pokrajinah.

Zakaj je Japonska sklenila mir?

Nedavno je dopisnik londonske „Times“ iz Tokija iz povsem uradnega vira seznanil za neznane vzroke, ki se Japonci prisilili, da so sklenili mir z Rusi, ter se na pogajanjih v Portsmouthu odrekli mnogim zahtevam, tako med drugim vojni odškodnini. Japonska vlada je vedno molčala in nared je mislil, da se Japonci povsem lahko izvajali vse zmage v Mandžuriji in da je bil položaj japonske vojske izvrsten. Sedaj se v, da ob reki Tumen ni bilo 100.000 mož, marveč samo 30.000 zadnje rezerve, moških oženjenih, starih od 30 do 40 let, ki so bili vse drugo, nego navdušeni za boj. Priprave za obleganje Vladivostoka bi bile morale trajati vse do spomladi 1906, obleganje samo bi bilo pa trajalo morda par let, ter zahtevalo mnogo več žrtev, nego pa Port Artur. Japonska vojska v Mandžuriji ni bila sploh pripravljena za prediranje dalje proti Harbinu in Vladivostoku. In zato so Japonci raje sklenili mir nego pa nadaljevali vojno, ki bi utegnila koncem konca postati za nje usodna.

Revolucija v Perziji.

Perzijski šah misli uvesti ustavo in sklicati nekakšen parlament, ki se bo imenoval „biša pravde“. Na čelu vsega tamošnjega gibanja stoje mulahi (mohamedanski bogoslovci). Ti zahtevajo svobodo ljudstva, šolstva in pravične sodnije. Zdi se doseglo to gibanje vrhunec. Prodajalnice so zaprte in discipline ni nikjer več. Mulahe nosi narod v trumfu po ulicah in zahteva svobode, enakosti in pravice. Mošeje, kjer so govorili ljudstvu ravno mulahi, so obkolili tisti čas vojaki in razglašali množico s sabljami in palicami. Mulahi so zdaj v mošeji Abdul, ki je zastražena od vajakov zato, da ne more ljudstvo do svojih vodij. Šah je reforme obljubil, ki pa menda ne bodo velikega pomena.

Stajerske novice.

Š iz Smarja pri Jelšah. (Nemškutarska nesramnost.) Naš trg in naš sodni okraj sta s 95 odstotki slovenska, zato je bil velik madež za nas vse, da je bila doslej trgovska, gostilničarska in mesarska zadruga v nemških rokah. Še bolj sramotno je bilo to, da je bil pouk trgovskih in drugih učencev na komando zadruga samo — nemški. Učitelju je bilo strogo prepovedano, izpregovoriti slovensko besedo pri pouku. V načelstvu te zadruga so bili seveda samo ljudje, ki so s slovenskim denarjem zdebili svoje blagajne ali trebuhe

— ali pa oboje. Imenujemo privandranega Wagnerja, debelega Lešnika (sam pravi, da je Löchnigg) in abstinenta Detičeka. Sama čista nemška kri! — V zadnjem času so šmarnski narodni trgovci, gostilničarji in mesarji sklenili napraviti konec temu predrzemu nemškutarskemu paševanju, in sicer so hoteli pri obćnem zboru dne 20. t. m.

Dnevne novice.

Izid volitev v trgovsko in obrtno zbornico. Nadomestne volitve v trg. in obrtno zbornico so končane. Skrutinij je bil včeraj okrog 4 ure pop. končan. Poročali smo, da je obrtni trg. volilni odbor oddal volilni komisiji skupno 3285 glasovnic. Obrtno trgov. volilni odbor je zmagal v dveh razredih in sicer v III. obrtni in III. trgovski kategoriji. Za III. obrtno kategorijo (zelene glasovnice) v kateri je okrog 6000 volilcev, je oddal obrtni odbor 2211 glasovnic. Od teh sta dobila gg. Frančič in Grobelnik vsak po 1776 veljavnih glasov. Torej je volilna komisija 444 glasovnic zavržla. Kljub temu sta imenovana zmagala z 428 glasovi večine. Liberalna kandidata ostala sta z 1339 glasovi v manjšini. Nemci so postavili v vseh kategorijah svoje kandidate. V III. obrtnem so dobili vsak po 100 glasov. Za III. trgov. kategorijo (modre glasovnice) v kateri je okrog 1600 volilcev, oddal je obrtni odbor 610 glasovnic. Od teh sta dobila gg. Subelj in Velkavrh po 420 veljavnih glasov. Torej je volilna komisija 190 glasovnic zavržla. Liberalna kandidata ostala sta z 392 glasovi v manjšini. Nadalje so dobili kandidate obrtnega odbora v II. obrtni kategoriji (bele glasovnice) v kateri je okrog 1700 volilcev, gg. Kobi, Dachs in Vrhovec po 319 glasov. V to kategorijo oddal je obrtni odbor 325 glasovnic. Torej je tudi v tej kategoriji volilna komisija 6 glasovnic zavržla. Liberalni kandidati so v tej kategoriji zmagali s 514 glasovi. Za II. trgov. kategorijo (rjave glasovnice) okrog 650 volilcev, oddal je obrtni odbor 139 glasovnic. Dobila pa sta gg. Treven in Zorec po 146 glasov. Liberalci so zmagali s 340 glasovi. V I. trgov. kat. (78 volilcev) je dobil g. Kollmann 49 glasov, nasprotni nemški kandidat g. Bürger pa 17 glasov. V veleindustriji, (okrog 100 volilcev) je zmagal g. Gassner s 44 glasovi. Feliks Stare je dobil 19 in Ivan Matjan ml. 6 glasov. V I. obrtni kategoriji (9 volilcev), je bil izvoljen g. Lukmann s 5 glasovi. Nadalje so dobili nemški kandidate v II. trgovski kategoriji gg. Elbert in Lukmann ml. po 34 glasov; v III. trgov. kat. gg. Kordin in Terdina vsak po 14 glasov. V III. obrtni kat. so dobili nemški kandidate Somitz in Rankel po 100 glasov. V II. obrtni kategoriji g. Kern, Pavliček in Peteln po 50 glasov. Pripomnimo da se vsi tisti, ki so ostali v manjšini smatrajo kot namestniki. Ako n. pr. eden umrje ali napravi konkurz i. t. d. potem se pokliče v zbornico tisti ki je dobil za njim največ glasov. V novi zbornici bode sedaj pet naših protoliberalnih zborničnih svetnikov. S sedanjim vspehom smo popolnoma zadovoljni. Posebno ako pomislimo da v volilni komisiji ni bilo niti enega našega zaupnika. Tako počasi propadajo liberalne trdjavne ena za drugo. Obrtniki in trgovci pa naj skrbje, da postane naša trg. in obrt. zbornica res te kar mora biti, ne pa pribežališče raznim propadlim liberalnim kandidatom. — Propadli liberalni kandidati so: Fürsager iz Radoljice, trgovec Fajdiga iz Kamnika, pl. Sladovič iz Novega mesta in dežnikar Vidmar iz Ljubljane.

Posebno izdajo »Slovenca« smo izdali danes dopoldne za Ljubljano. Na dveh tiskanih straneh smo priobčili skoro dobesedno vladno predlogo o volivni reformi. Dotično izpopolnjeno poročilo priobčujemo za zunanje naročnike tudi v večerni številki.

— **Liberalna korifeja — dr. Iv. Tavčar spi?** Včeraj je hotel nekdo

izročiti v uredništvu „Slovenskega naroda“ nek popravek na neko lažnivo vest o delavskem konsumnem društvu, a ga ni mogel oddati, ker so se vsi uredniki izjavili, da niso upravičeni sprejemati popravkov in da zamore to storiti le dr. Tavčar sam. Na vprašanje, kje bi se dr. Tavčarja sedaj dobilo in ali je spleh v Ljubljani, odgovorilo se je dotičniku, da o tem prav nič ne ve. Niti ne, če je v Ljubljani!!! Napotil se je dalje; a gospoda doktorja ni bilo ne v deželnem odboru, ne v odvetniški pisarni. Ko pride srečno pred vrata njegovega stanovanja in pozvoni, se mu pa uljudno naznani, da (ob pol 10) gospod doktor še spe trdno spanje in da do 12. ure ni upanja na prebuditve. Potem naj se pa vpraša, zakaj ne gre z delavskim konsumom, ampak z liberalno stranko navzdol, če nje poglavar sredi belega dne spi in sanja o propadu klerikalne stranke in različnih konsumov. Zato se ni čuditi, če poročila v „Slov. Narodu“ ne odgovarjajo resnici, ampak le dr. Tavčarjevimi sanjam. Morda je pa sanjal o volilni reformi in o zaupnikih, ki jih misli pozvati na zaupni shod? Ubogi agitatorji, ki se v trgovski in obrtni zbornici pehajo za žive in mrtve, da bi rešili slavo in oblast stranki, katere dični voditelj tako izborna zastopa zdaj — njihove interese v državnem zboru! Tam je debata o trgovskih družbah z omejenim jamstvom, tam se odločuje politična bodočnost naše dežele pri volilni reformi — a dr. Tavčar — spi dema! On ima mirno vest, kajti on je res nedolžen pri vsem, kar se godi v korist slovenskemu narodu! Lev spi, le varujte se, da ga ne zbudite!

— **Profesorski izpit iz filologije** je dovršil č. g. Luka Arn.

— **Ameriške novice.** V Evelythi je v železnem rudniku smrtno ponesrečil Franc Klun. — Ravnotam se je težko telesno poškodoval Jos. Berlič in vsled tega tudi umrl. — V Froteneau je ponesrečil Jakob Gorišek, doma blizu Trojan na Dolenjskem.

— **Prošnja.** Gospodje, ki so prejeli knjižico „Črtice“, spisal I. Baloh, se uljudno presijo, da blagovolijo ali knjižico vrniti, ali pa z ozirom na dober namen malenkostno svoto poravnati.

— **Stavkujočim Lloydovim kurjačem** je naznanilo ravnateljstvo, da v slučaju nadaljnega odpora ne sprejme nikake odgovornosti za tiste, ki bi vsled tega ostali brez dela. En sam kurjač je na shodu predlagal, naj se konča stavko.

Ljubljanske novice.

Afera Proseno Hribar.

(Poročilo izpred okrajnega sodišča.)

Včeraj se je pričela pred tukajšnjim okrajnim sodiščem nadalje razvijati afera Proseno Hribar, ki gotovo zanima vso Ljubljano.

G. Prosenca tožita radi razžaljenja časti gg. župan Ivan Hribar in njegov sin g. dr. Iv. Milan Hribar, ker jima je g. Proseno očital krive pričevanje.

Kot sodnik fungira sodni tajnik g. Zebre. Zastopnik župana Hribarja je dr. Triller, navzočen je tudi tožitelj g. dr. Iv. Milan Hribar. G. Prosenca zastopa dr. Eger. Poslušalcev je vse polno, posebnih mnogo obč. svetnikov. G. Proseno osebno ni navzoč.

Tožba temelji v naslednjem: Zakonska Grebenc iz Trbovelj sta tožila g. Prosenca na izpolnitev pogodbe iz obljubljenega posojila 8000 K.

V tej pravdi je g. Proseno podlegel. V pravdi sta nastopila kot priča g. župan in njegov sin. Dne 5. februarja je pozval zastopnik tožnikov g. dr. Susteršič g. Prosenca, naj plača škodo, ker Grebencima ni pravočasno preskrbel posojila.

Isti dan je šel g. dr. Leskovar, odvetniški koncipient pri dr. Susteršiču v pisarno Prosenčevega zastopnika dr. Vođuška po neki ekstrakt. Odi je dobil Prosenca. Proseno je g. Leskovarja prosil, da se glede posojila toliko časa nič ne vkrene, dokler med njim in županom Hribarjem zadeva ni poravnana, češ da bo vložil proti županu Hribarju in njegovemu sinu ovadbo radi krivega pričevanja.

Tožba g. župana Hribarja proti g. Proseni konča z zahtevo, naj se g. Prosenca kar najostreje obsodi v zaporno kazen in povrnitev stroškov.

Sodnik vpraša, ali se stranki nočeta poravnati.

Dr. Hribar: Ne!

Dr. Eger: Moj klient je pripravljen podati izjavo, da mu ni na mar imputirati tožnikom, da sta podala subjektivno napačno izpovedbo. V tem slučaju je pripravljen prositi tudi za oprostenje.

Dr. Triller: Po krivdi g. Prosenca je zadeva dobila take dimenzije, da javna pozicija g. župana brani sprejeti vsake poravnave. Tako poravnavo zabranjuje tudi mistična ovadba nekega Kralja proti županu Hribarju radi krive prisege. G. dr. Triller pravi, da ne more očitati g. Proseni, da je

za to anonimno ovadbo, dasi noben pri tem ni tako materijalno interesovan, politično sovraštvo pa tudi ne more segati tako daleč. Ta ovadba meče črno senco in predno se ne pojasni, kdo je človek, ki je to infamno ovadbo povzročil, je izključena vsaka poravnava.

Dr. Iv. M. Hribar: Kralj je ovadil tudi mejo osebo. Ta Karol Kralj pa v Ljubljani sploh ne eksistira. In ta človek me je označil kot krivoprišežnika, da z Anzenbergerjem govorim. Neki Karol Kralj je bil pred tremi leti v Ljubljani igralec in je sedaj v Plznu. Sodišče je dalo tega Kralja že v Plznu zaslišati, kaj je z ovadbo. Rešitve še ni sem. Nisem po tej ovadbi sam osebno razžaljen, ampak tudi kot advokat in tako cel odvetniški stan.

Sodnik dr. Egerju: „Presim generalije gospoda Prosenc!“

Dr. Eger: „Teh ne morem podati. Gospod Prosenc ni prišel sem, ker je istočasno v zadevi Kraljeve ovadbe bil povabljen k preiskovalnemu sodniku. V dotičnem protokolu preiskovalnega sodnika se bodo dobile vse generalije.“ Dr. Eger nato izjavlja, da bi takoj zastopstvo (držal, če bi bil prepričan, da je med Prosencem in anonimno ovadbo kakšna zveza, ter opozarja na prvo notico v „Slovencu“, češ, da je šele po tej notici sledila anonimna ovadba. Ni treba iskati materialnih interesov, so tudi drugi interesi, in ondi je treba iskati povzročitelje anonimne ovadbe. (To je neresnica, ki jo je dr. Eger porabil kot odvetnik, da pere svojega klienta. Gospod Prosenc je teden prej govoril o neki ovadbi. O Kraljevi ovadbi mi nismo nič vedeli, in je takoj po naši prvi notici „Slov. Narod“ drugi dan pribečlil Prosencovo „Poslano“ v katerem je g. Prosenc izjavljal, da z anonimno ovadbo nekega Kralja ni v nobeni zvezi.

Tako smo mi o anonimni ovadbi izvedeli šele iz tega „Poslanega“ in je bila torej ta ovadba vložena pred „Slovenčovo“ notico. Op. ur

Dr. Eger: Privatni toženec je prepričan, da tožnika nista izpovedovala zavestno napačnih podatkov, ampak dokazal bom iz nekaterih točk, da sta objektivno neresnično govorila. Predlagam, da se obravnava prekine, da se konča preiskava o Kraljevi ovadbi, kajti brezdomno je, da če se konča neugodno za privatna tožitelja, potem tožba sploh odpade. Predlaga, naj se rekvirira civilno - pravdni akt v Grebenčevi tožbi in akt Karola Kralja.

Dr. Triller: Vsa stvar se je iz zveze fanfare izpremenila v ponižno šamaro. G. Prosenc je v pisarni svojega zastopnika precizno očital vpričo nasprotnega zastopnika g. županu, krivo pričevanje. V teh besedah je že obsežno očitanje, da je hotoma krivo pričal. Prepuščamo mu, da to dokaže: obravnava naj spravi popolno luč v celo zadevo. Strinjamo se s tem, da se preloži današnja obravnava za toliko časa, da je znan uspeh razprave proti Karolu Kralju.

Dr. Milan Hribar: Tudi jaz se s tem popolnoma strinjam. Očigotati pa moram taktiko zasebnega obtožbenca. Zgodilo se je, da je po pošti dobil vabilo k današnji obravnavi, a pošta je vabilo vrnila z dostavkom: „Ist unbekannt wochin abgereist“. Sodišče je nato dostavilo vabilo na roke njegovega zastopnika dr. Egerja. Na krat se je pa g. Prosenc znašel v dr. Egerjevi pisarni. Nič nimam zoper to, da se obravnava odgodi, a v tej dvorani se mora stvar pojasniti. „Slovenec“ je pisal, da se naj stvar lojalno v javnosti pojasni. Ne župan, ne jaz se javnosti nimava bati, zato naj se stvar le javno pojasni. Če bo g. Prosenc nesil konsekvence, naj se zahvali uradništvu „Slovenca“ ali pa samemu sebi.

Dr. Eger pravi, da se g. Prosenc ni hotel obravnavi izogniti, da se je odpeljal le k dr. Grassellju po neke pravdne podatke in ko se je pripeljal nazaj, je prišel v njegovo pisarno. V istem hipu je stopil sluga z dostavilom, nakar je dr. Eger dejal g. Prosencu: „Sedaj pa ni meni treba sprejemati dostavila, ga lahko kar sami sprejmete.“

Dr. Eger nato izjavi, da bo tekom osmih dni pripravil spis s svojimi dokazi predložil sodišču. Dr. Eger je tako nastopil nekaki dokaz resnice. Takoj, ko bo rešena Kraljeva ovadba in bo dr. Eger podal naznanjeni spis, se bo vršila nova obravnava, ki bo baje med 4. do 10. marcem.

li Delavski shod v prestorih »Slovenske kršč. soc. zveze«
še sinoci bavil z najboljši poreditvi vprašanj sedanjega položaja. Obširno je poročal dr. Krek o volilni reformi in o nakanah nasprotnikov glede razdružitve katoliškega zakona. Govorili so še Gostinčar in dr. Lampe. Sprejeta je bila resolucija za nerazdružnost zakonske zveze. Ob koncu se

prišli socialni demokratje s svojega shoda v Kazini in se hoteli s silo vdreti na zborovališče, kar pa ni bilo mogoče. Na obeh straneh se je izdala parola za bodoče vroče boje med krščanskim in poganskim svetovnim naziranjem. Obširno poročilo jutri!

li Repertoar sloven. gledališča. V soboto, dne 24. februarja se igra drugi drama Viktorja Huga „Lukrecija Borgia“, ker je g. Dimitrijevič obelzel na srcu. — V torek, dne 27. febr. popoldan ob 5. uri pop. se predstavlja prvič nova burka „Luce in Lipa“; v petek, dne 2. marca pa se uprizori prvič opereta „Don Cezar“, kot častni večer g. St. Orželskega. Prihodnja operna noviteta je Puccinijeva „Tosca“. Tekom marca gostujeta še g. ravnatelj Fijan in g. vitez E. Cammarota.

li Pripeljali so sinoči orežniki umobolnega Defrancescota, kateri je pred nekaj časom pobegnil iz blaznice na Studencu.

li Vojaki na Ogrsko. Prvi in drugi batajoni 27. pešpuka odideta po vsej priliki že danes ponoči na Ogrsko.

li Poročil se bo jutri pivovar g. L. Frölich z Vrhlike z glč. Olgo Roglič iz Litije.

Telefonska in brzojavna poročila.

Gautschev govor o volilni reformi.

Dunaj, 23. febr. Ob 11. uri otvori grof Vetter zborovanje. Zbornica je polna, galerije natlačene.

Dunaj, 23. februarja. Gautsch je v današnji seji po prečitani došlih vlog naznanil, da vlaga že naznanjene predloge o volilni reformi po najvišjem pooblastilu. V daljšem govoru je Gautsch razpravljal glavne misli predlog. Glavni misli sta odstranitev vseh volivnih zlorab in odprava cenzusa. Ko je omenjal, da je pri Galiciji izjema in da nekateri okrajji veljajo po dva poslanca so Vsenemci ropotali. Gautsch je zagovarjal novi način volivnega reda s tem, da se tako kolikor mogoče prepričajo narodnostne izgube. Sterilo se je, kar je sploh sedaj politično mogoče. Zato se je tudi, kjer je bilo le mogoče, ohranilo dosedanje število poslancev (Odobranje) le kjer so drugi važni vzroki, davčne moči i. t. d. se je število pomnožilo. (Vsenemci kriče: Da bi se nas preglasovalo. Velik hrup.) Matematična razdelitev okrajev je sploh nemogućnost. Volivna reforma ni računski eksempl, ki bi pokazal čisti rezultat. Tudi če bi ena ali druga stranka vsled volivne reforme trpela in bila zmanjšana, tedaj naj ji bodi zadostno nadomestilo za to, da ne bo ločena od velike mase ljudstva in da si bodo stranke izvajale mandate na skupni enaki pravici, dano jim od vsega ljudstva. (Burno odobranje in medklici. Pleskanje.) Ako so mnogokje združeni mesta in dežela, tedaj govori to za to, da se soc. nasprotja oblaže to pa se lahko zgodi, ne da bi narodnostne moči bile izpremenjene. Pri rešitvi narodnostnega vprašanja je vzela vlada za podlago teritorialni princip. Izjema je to na Moravskem, kjer bi bilo težko vstvariti narodne homogene volivne okraje. Vlada je torej na Moravskem akceptirala od strank na Moravskem sklenjeni narodni kompromis. Tu se volivni boji ne bodo razvijali v znamenju narodnih bojev in bo možnost porabiti moči za socialno in kulturno delo. Sedanja predloga pomenja tudi zgoščanje narodnostnih mandatov. Po sedanjem volilnem redu so imele dežele Č.ška, Slezijska, Moravska, Stajerska, Koroška, Galicija, Bukovina, Goriška, Istra itd. med 19 milijoni prebivalstva 15 milijonov narodnostno zastopanih, 4 milijoni so bili pa zastopani po članih tujih narodnosti. Po sedanjem volilnem redu se to število zniža na 1,700.000, torej da bo samo 6 odstotkov zastopanih po članih tujih narodnostij. Vlada je izvolila formo direkt. volitev, volilne dolžnosti pa neče vpeljati, ker bi to nasprotovalo ljudski zavesti in bi napravljale tudi administrativne težkoče. Pri določilih o bivanju je vlada postopala z največjo objektivnostjo. Ker bo po sedanjih volivnih predlogih narastla tudi volivna agitacija, predlaga vlada tudi poostrene zakone za volivno svobodo. (Burno odobranje.)

vanje.) Volivna pravica naj ne bude samo splošna, ampak tudi prosta. Izpremenjeni poslovni red namerava vstredi že dalje časa izraženim željam, ne omejuje parlamentarno prostost, a omogočuje rešitev prodleg, ki so na korist vsem. Hotel sem — pravi ministrski predsednik — predložiti tudi reformo gosposke zbornice, a ker so se skupine gosposke zbornice izrekle proti temu, tega ne predložim, da ne spravim volivne reforme s tem v nevarnost. — Dopolnilo splošnih volitev je v predlogi tudi v tem, da se sme člane gosposke zbornice izvoliti tudi v državni zbor. Predloga odpravlja kurije in cenzus. Na nemški strani se posebno mnogo govori o bodoči večini. — Praktične vrednosti kombinacije s številkami nimajo, pri praktičnih momentih se stvar pokaže drugačna kot je na papirju. — Nobena narodnost nima zase večine, vsaka narodnost bo morala izvrševati alijancno politiko, vsaka narodna bojna večina pa bi se izkazala kot kratkoživka s še večjimi nevspehi kot so sedaj. Prepričanje mora prodreti, da se narodni kompromis more zagotoviti za bodočnost narodnostne pravice. Naj bi se našle narodnosti, namesto da svoje moči brez koristi izrabljajo pri odgovornem delu za javni blagor. Vlada ni predloge predložila v interesu kake stranke, najmanj pa v interesu socialnih demokratov. Socialna demokracija je sedaj vedno upila, da mali moč nima pravice, to orožje se ji bo sedaj izvilo iz rok in bo postalo najboljšo orožje proti soc. dem. Moderna Avstrija se mora postaviti na stališče splošne volivne pravice Gautsch je svoj govor zaključil: Če glasujete za predlogo storite velik korak k napredku in nacionalnemu miru, postavijo naj se združene stranke na stališče enake pravice za vse. — Predloge predložim z mirno vestjo. Nevarnosti mi niso neznane. Vsak minister, ki predlaga volivno reformo, pade lahko kot njena žrtev, a jaz hočem do zadnjega trenutka vztrajati. Dokler bo le kaj sredstev za legalen boj, ne povestim orožja. Osebe lahko izginejo, ne izgine pa ideja. Moj padec ne bi bil padec volilne reforme! (Burno odobranje pri Slovanih, socialnih demokratih in enem delu Nemcev. Vsenemci so Gautscha ves čas motili s kričanjem.)

Dunaj, 23. febr. Po Gautschevem govoru je Stein utemeljeval nujni predlog Schönererjev o pooblastilnem zakonu glede prispevkov Avstrije k skupnim izdatkom Avstroogrske. Predlog ni dobil potrebne dve tretjinske večine. Nato je bila seja takoj zaključena.

Dunaj, 23. febr. Dr. Šušteršič je izjavil glede vladne predloge o volilni reformi: Južni Slovani so z razdelitvijo okrajev splošno precej zadovoljni. Jaka nezadovoljni so z okraji na Štajerskem in Koroškem, med tem ko jih zadovoljuje razdelitev na Kranjskem, Primorskem in v Dalmaciji. Kot pristaši splošne in enake volilne pravice odobravamo, da se predlaga tudi reforma poslovnika ker stojim na stališču, da se mora na podlagi splošne in enake volilne pravice izvoljeni zbornici zagotoviti možnost dela. Izrečno izjavljamo, da se glasujemo s tem, da se člani gosposke zbornice volijo, ker je to v smislu demokratičnih načel, in odobravamo stregne določbe, s katerim se varuje volilna svoboda. Mi bomo vložili celo predlog, da se te določbe še poostrije. Nastopili bomo odločno zato, da se štajerski in koroški Slovenci pri volilni reformi ne prikrajšajo.

Dunaj, 23. februarja. V imenu mladokoroškega kluba je vložil poslanec Herold sledeči predlog: Glede na dogodke na Ogrskem in na velike izpremembe, ki se bodo v naši državni polovici izvršili vsled volilne reforme, predlagamo, da se izvoli odsek 48 članov, ki naj izdela predlog o reviziji ustavnih zakonov iz l. 1867 in sicer v smislu zgodovinskih prav in z ozirom na dejanske razmere v posameznih deželah v zakonodavstvu in upravi.

Dunaj, 23. febr. Poslanec Pfeiffer in tovariši se vložili interpelacijo v zadevi prepovedi uvoza in izvoza živine v nekaterih okrajih na Dolenjskem.

Dunaj, 23. febr. Hrvaški poslanci iz Dalmacije so z nove ureditvijo volivnih okrajev jako nezadovoljni ter dolže radi tega dalmatinskega ces. namestnika.

Zagreb, 23. febr. Košut je pisal dalmatinskemu poslancu Čngriji, naj se reška konferenca odgodi, da nastanejo na Ogrskem zopet redne parlamentarne razmere.

Rim, 23. febr. Socialni demokrat odvetnik Salemi Pace (jud) je poveril 26.000 lir, ki so jih izseljenci iz Južne Amerike poslali svojim ubogim družinam na Laško.

Sofija, 23. febr. Bolgarska vlada je potrdila po Avstriji zahtevanim izpremembam nekaterih točk srbsko - bolgarske trg. pogodbe.

Trst, 23. februarja. Občinska zastoparvinj in Poreč protestirata proti vladi v prilog tržaškemu magistratu.

Izjava.

V oglasnem delu tukajšnjih dnevnikov je bila objavljena izjava zadruge urarjev in optikov v Ljubljani, kjer se naznanja, „da nisem opravičen, naznanjati razprodaje svoje trgovine, da nimam v to potrebnega dovoljenja, da vzbujam samo mnenje na resnično razprodajo in s tem občutno škodujem drugim zlatarjem“.

Najprej ni res, da bi naznanjal razprodajo. Torej ne potrebujem niti oblastvenega dovoljenja niti ne morem vzbujati mnenja, da sem priredil razprodajo.

Naznanjal sem samo, da prodajam svojo zalogo radi opustitve trgovine po znižanih cenah. Da smem p. n. občinstvu podati to povsem resnično obvestilo, sem povsem popolno opravičen in mi nihče ne more kratiti te pravice, najmanj pa zadruge optikov in urarjev, ki sploh ni poklicana, da bi razsojala o poslovanju zlatarja.

Ljubljana, dne 20. februarja 1906.

405 3—2 Adolf Wagenpfeil.

Pozor! Cerkvena predstojništva.

Ugodna prilika za nakup orgel za kako podružnico ali kapelo. Orgle, še dobro ohranjene, imajo 10 pevajočih spremenov. Prodajo se takoj po izredno nizki ceni. 420 3—1

Istotam je naprodaj tudi velik škropilnik iz črnega mramorja, narejen l. 1710. Naslov pove upravništvo.

Zahvala.

Globoko ginjen od premnogih izrazov sočutja, ki so mi došli med boleznijo in povodom smrti moje nepozabne preblage soproge, gospe

Doroteje Velkaverh
roj. Borc

izrekam tem potom vsem onim, ki so mi izkazovali svoje sočutje v teh bridkih trenutkih bodisi s tolažilno besedo ali ljubeznivo podporo, kakor tudi vsem, ki so pokojnico spremlili k zadnjemu počitku, posebno prečastiti duhovščini, prečastitum oo. frančiškanom, ki so vsak dan obiskovali drago pokojnico in tudi spremlili k zadnjemu počitku, dalje častim m. g. salezijancem z godbo, častitim gospodom nemškega viteškega reda, gospodom bogoslovcem za ganljivo petje, dalje vsem darovalcem prelepim vencev ter slednjič vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najiskrenejšo zahvalo.

V Ljubljani, 23. svečana 1906.

424 Pavel Velkaverh.

Veliko presenečenje!

Nikdar v življenju več take prilike!

500 komadov

411 3—2 Za gl. 1.95.

1 prekrasno pozlačena precijnska ura z verižico, natančno idoča, za kar se 3 leta jamči, 1 moderna svilena kravata za gosposke, 3 komadi ff. žepnih robcev, 1 eleg. prstan za gosposke s ponarejenim žlahtnim kamnom, 1 dulec (ustnik) za smotke iz jantarja, 1 elegantna damska broža, novost, 1 prekrasno žepno toaletno zrcalce, 1 usnat mošnjček za denar, 1 žepni nožek s pripravo, 1 par manšetnih gumbov, 3 naprsni gumbi, vsi iz 3 % duble zlata s patentiranim zaklepom, 1 par boutonov iz simili briljantov, zelo podobni, 3 šalviji predmeti, ki vzbujajo pri mladih in starih veliko veselost, 20 predmetov, potrebnih za dopisovanje, in še čez 400 raznih predmetov, ki so v domačiji neobhodno potrebni. Vse skupaj z uro vred, ki je sama tega denarja, vredna velja samo gl. 1.95. Razpošilja proti poštnemu povzetju ali če se denar naprej pošlje.

Dunajska centr. razpošiljalna tvrdka

P. Lust, Krakov št. 565.

NB. Za neugajajoče se vrne denar.

Smrtne težave knežškega liberalizma.

Iz Knežaka se nam piše: Knežški liberalizem se zvija v smrtnih težavah. Crno, gosto, guilo kri bruhajo iz sebe v pljuvalnik, ki ga imenujejo „Slov. Narod“. Nam bi se revež smilil, ko bi bil količkaj poštenjak; ker pa z njim vred izgine iz naše občine nagnusna mrhovina, ki je razjeda že polno grdega mrčesa, lažnjivost, obrekovanje, pedlo sumničenje in brezmiselnost sovraštvo do vsega, kar je v zvezi z vero — smo seveda veseli. Na napade na vladno, posebno na g. komisarja Vlčka, naj odgovarja vlada sama, oz. g. Vlček, če se jim to zdi vredno in potrebno. Nam se ne zdi vredno. Omenjamo samo, da sta bila na Juršičah popolnoma pravilno v volivno komisijo poklicana dva liberalca — in sicer v prvi vrsti! — in dva naša; liberalca pa na Cesnikovo komando nista hotela priti blizu, prav zato, ker je Cesnik vedel, da pri volitvah prepade in bi mogel po volitvah kričati, da je bila komisija pristranska; saj je v Zagorju sam izpovedal, da hoče „klerikalca vsaj eno leto še nagajati!“ Zato je delal cel čas na to, da bi mogel v rekurz postaviti publico laž: komisija je bila pristranska! Tudi pri volitvi v Knežaku je bilo v komisijo poklicanih dvoje liberalcev; Cesnik sam je bil od g. komisarja opetovan pozvan, naj pride v komisijo; on pa je izjavil, da je bolan, in se je odpeljal v Sent-Peter „Slovenskemu Narodu“ brzojaviti, da je komisija pristranska! Ali nito perfidnost, ki zasluži kazni, kakršna je bila v rabi včasih pri hudobnih otrocih?

Tudi tisti, ki so z njim volili, se zgrajajo nad toliko lažnjivostjo! Z besno surevostjo se je „Nared“ zagnal v g. Cucka. G. Cucke je, dasi liberal, takten mož, s katerim se da občeati. Vrh tega je za občino velezaslužni mož, in grda nehvaležnost bi bila, ko bi ga občani zasramovali, kakor hoče domišljavi diktator Cesnik.

Stranka, ki upošteva tudi nesomišljenika, če je keristen in razume član družbe, se nam zdi prava; Vi pa hočete s surovo silo pehiniti vse, kar ne trobi slepo z Vami v en rog.

Značilno za Cesnikov absolutizem je dejstvo, o katerem se po občini v veliko pohujšanje šolske mladine vsepovsodi govori, da je namreč šolski vodja Cesnik učiteljskemu osebju tukajšnje štirirazrednice kategorično prepovedal občeati z učiteljico gđ. Valenčič, ker mu ni dala pooblastila. Pripomnimo, da pooblastila tudi nam ni dala, kar je bilo za njene razmere edino umestno. Kmalu poteče mesec po volitvah, in učitelj sko oboje si še vedno ne upa občeati s svojo kolegino, ker se boji Cesnikovega terorizma! Ali je to mar liberalno? Iz katere pedagogike ste pa vzeli, prosluli pedagog Cesnik, imenitno načelo, da se morajo učenci med odmor pouka pogovarjati o vašem zaničevanju do vestne in priljubljene učiteljice, ki je slučajno podložna vaši samovolji? Opozorjamo na ta pojav kompetentno šolsko oblast!

Gosp. kaplan Magajna je prišel v Knežak kot volivec. „Narod“ bruhajo zato ogenj in žveplo. Vse, kar piše o njem so

izbruhli onemogle jeze. Ljudje pa se mu seveda smejejo, ker preveč čislajo tega gospoda, da bi liberalnim lažem verjeli le besede. Sicer pa so bili sami priča vsem dogodkom, in kdo je videl le enega otroka, ki bi se bil pijan valjal po blatu, kakor trdi Cesnik v svoji zadnji, v „Narodu“ objavljeni umazariji? Ker so bili stariši vsi iz sebe od veselja, da se se odkrižali svojega najhujšega nasprotnika, nadučitelja Cesnika, kaj čuda, da se je to splošno zmagovalstvo prijelo tudi mladine, da je ploskala? To je resnica; toda ravno ta resnica Cesnika najbolj obsoja. Ali je spleh še mogoč kot vzgojitelj v Knežaku človek, ki ga živa duša ne pogleda s prijaznim očesom, človek, ki se mu smeje vsa občina? Zahtevamo odločno od visokega c. k. deželne šolskega sveta, da tega učitelja prestavi, ker nam ni vsejedno, ali se naša mladina pešeno vzgaja ali se pohujšuje!

Ni ga človeka ne v Knežaku, ne v sedelnih občinah, ki bi verjel, da je Cesnik še mogoč tu kot učitelj - vzgojitelj, a naša slavna vlada se ne zmeni za vse glasne izjave očitne ljudske nejevolje in trpi na tako važnem mestu človeka, ki nočindan misli le na to, kako bi ljudem škodoval! Cesnik sam je bil nekoč v Zagorju tako nepreviden, da se je po knežški pravdi izrazil: „Sebi Knežanom kaj naredil, pa se bojim, da bi službo zgubil!“ — Ali je tak človek spleh vreden, da je ljudski učitelj?

Občni zbor „Slovenskega osrednjega čebelarstva“

se je vršil včeraj dopoldne ob pol 10. uri v mali dvorani „Mestnega doma“. Zbor je otvoril predsednik g. Pirc, ki je pozdravil posebno zastopnike bratskega štajerskega društva. Društvo je letos bolje prospevalo v vseh ozirih, tudi v denarnem. Treba bo organizirati tudi koroške in primorske slovenske čebelarje. Tajnik g. Bukovic je poročal o društvenem delovanju. Priredilo je društvo 14 shodov, ki sta se jih skupno udeležila 602 čebelarja. Podružnic je 10, ki imajo največ po 56, najmanj pa po 15 članov. Vseh članov pa ima društvo 1211, od teh jih je 405 na štajerskem. V ravno toliko iztisih izhaja list „Slov. Čebelar“ ki ga je l. 1903 bilo le 346 iztisov.

Društvene zadeve so se pretresavale v 4 odborovih sejah. Sklepi so se že objavili v „Čebelarju“. Izmed sklepov, omeniti je le najvažnejše: 1. društvo izda knjigi Antona Janše, 2. se udeležijo razstave „Zveze avstrijskih čebelarstev“ in 3. „Slovenski Čebelar“ mora izhajati 5. dne vsakega meseca.

Med vseh ljubljanskih medarjev je poslalo društvo na Dunaj v preiskavo, a te preiskave še sedaj niso končane.

Pisarniški posli so zelo narasli. Največje zlo pri vsej tej stvari je, da društvo še danes nima svoje sobe, kar zelo ovira delovanje.

Predsednik g. Pirc omenja še, da namerava odbor prirediti letos 2 večja praktična tečaja za čebelarje, enega v Ilirski Bistrici, enega pa v Ljubljani, nadalje namerava napraviti vzorni uljak v Ljubljani, ustanoviti čebelarsko opazovalnico ter or-

ganizirati čebelarje na Koroškem in Primorskem. Društvo se namerava udeležiti tudi čebelarske razstave na Dunaju l. 1907. Odobri se nadalje poročilo blagajnika gosp. Babnika. Denarno stanje društva je v primeri s prejšnjimi leti zelo ugodno. Koncem leta 1905 je ostalo v blagajni čiste gotovine 1817 K 05 h. Vrh tega je še 400 K z enoletnimi obrestmi vred naloženih v hranilnici. Čiste gotovine je torej v blagajni čez 2200 K. Razen tega imamo še nekaj premoženja v inventarju, katerega vrednosti pa ni mogoče pedati, ker je na mnogih krajih raztresen, a kakor hitro bo imelo društvo svoje prostore, sestavili bomo tudi inventar.

Dohodkov je bilo K 4761.32, stroškov pa K 2944.27. Proračun za l. 1906 izkazuje 4477.05 K dohodkov in 3060 K stroškov. Račune sta odobrila rač. preglednika gg. Zajc in Likar. Pri volitvi odbora je bil izvoljen dosednji odbor: Predsednik ravnatelj Pirc, podpredsednik Žnidaršič, (Ilirski Bistrica); Babnik, Jarc, Crnagoj, Likozar in Bukovic, odborniki. Nato predlaga g. Bukovic na dež. vlado resolucijo, ki opozarja na početje medarjev. V sled tega početja se širi kužna bolezen, gnjiloba med čebelami. Nevarnost je velika, da se ta bolezen ne zanese povsod. Škoda bi bila na stotisoče. Deželne vlade drugih kronovin so že izdale potrebne ukaze. Zato naj odredi deželna vlada kranjska, da se med pripravljajo v zaprtih prostorih, posode z medom, ali še ne očisti, naj se ne izpostavlja na prosto, ravno tako ne panjovi. Takej naj se z vodo splakne mesto, kamor se je zlij med ali medenica, da duh ne privabi čebel na rop.

G. kancnik Kalan predlaga, naj se resolucija g. dež. predsedniku osebno izreči, da se predsedniku osebno razjasne še druge razmere kranjskih čebelarjev, kar je bilo soglasno sprejeto.

Nadalje predlaga g. Bukovic vprašanje na mestni magistrat, kaj hoče storiti, da se ne bo prodajal slab, pokvarjen med za potice. Ta med se prireja tako, da se čebele v panju pomore z žveplom in se potem čebele s satovjem vred iztisnijo, da iz vse te ne ravno čedne tvarine pride med.

Na predlog g. prof. Jarca se je sklenilo narečiti odbor, da stori potrebno, da se občinstvo pouči o tem in svari pred nakupovanjem takega medu.

Sklenilo se je nadalje na predlog gosp. učitelja Zonta, da odbor prosi ministarstvo, naj odredi potrebno, da bodo s čebelami pri pošiljanju po železnicah ravnali drugače kot sedaj.

Na predlog g. Kurbusa se je sklenilo, da vzame društvo v svojo režijo prodajo steklenic in etiket.

Nato se je vršil razgovor o idealni meri kranjskega panja.

Pri predlogu g. Bukovica, naj se izvoli odsek, ki bo skrbel za to, da se bo list „Slov. Čebelar“ izboljšal, se je vnela vroča, ponekod burna debata. Predlog je bil nato sprejet.

Iz Beneške Slovenije.

V Črnem Vrhu je bila zadnjič blagoslovljena nova cerkva s pokopališčem. Črni vrh je precej gorata pastirska vas z jako krepkimi in karakterističnimi prebivalci. Spada pod šempetersko podružnico Erbeč, a hotela je imeti svojo pomožno cerkvo, kamor naj bi prihajal zdaj pa zdaj

kaplan od podružnice. Po dolgih zaprekah in velikih razprtijah (prav po naši navadi!) to se je zdaj uresničilo in mir se je vsaj začasno povrnil med ondotne razburjene prebivalce.

Telefon se dobili v Sempetru, kateri bo zdaj vezal, zajedno z brzojavom, naše mikroskopično a čedno prestolnico s Cedadom, z Vidmom in z drugimi središči.

Železniška zveza med Cedadom in novo soško železnico vzbuja čedalje večje zanimanje. Videmski merodajni faktorji (občina, trgevska zbornica, provincijalsko zastopstvo) so se ravnokor končno sporazumeli. A o tem obširneje prihodnjič.

Samoumor je izvršil v Sedigli, ne ve se radi česa, neki Peter Trepo s tem, da si je izprožil v usta puško.

Hudo se je ponesrečil neki mladenič iz Pipane, ki je, vračajoč se domu ponoči od nekega shoda, zletel pod visoko pečino. Našli so ga šele drugi dan ter ga prenesli v bolnico.

Druga huda nesreča se je ravnokor pripetila Petru Topatiču iz Ceneble; zletel je namreč pod lestvice in si zdrobil čeljusti.

Cez leto v ječi zadržan Daminik Matelič, na katerega je šla sumnja, da je zadavil svoje ljubico Alojzijo Bledič na Cijem (Sv. Lenard), je bil po večdnevni obravnavi oproščen, ker se ni dokazalo, da je on kriv.

Po dolgi zimski suši smo dobili naposled dež in sneg, a kaže se, da se vreme takej popravi. Mraza letos je bilo le malo.

Književnost in umetnost.

* Slovensko gledališče. Ljubka najivnost „Malega lorda“ privabila je tudi včeraj k repriži Burnettovega igrokaza enakega naslova precej občinstva, ki je bilo s predstavo vidno zadovoljno.

Videli smo, kako je marsikomu ekrog usten zaigral pomenljiv smehljaj in tudi okrog očes so se pojavile značilne poteze, za trepalnicami pa se je pojavljala rosa.

Priznati moramo, da nam igra povsem ugaja, zato naj se mesto prazne slame predstavi mlademu svetu še kako nedelje popoldne.

Igralo se je vobče dobro kot pri premijeri, le enega gospoda — ki pa je sicer vedno marljiv — je malo zapuščal spomin. Ime obdržimo zase.

Ga. Kreisova je naravnost biljrala; tako prepreste, najivno, tako dovršeno v kretanjih in nastopih je igrala „Malega lorda“, da je ne moremo prehaliti. Le škoda, ker ji jezikovni naglas dela male zapreke.

Gđ. Špurna je igrala svojo vlogo ljubeče matere, ki vzgaja svojega sina le v dobrem, z vso njej lastno konsekvenco. Umela je s pravim temperamentom zlasti zakrivati dušno bolelo in nemir, ki ji razdvaja srce v skrbi za bodočnost svojega sina.

Tip, kakoršnega je ustvaril g. Verovšek v ulogi prostodušnega Američana, nam je jako ugajal.

Tudi ostale osebe, v prvi vrsti ge. Danilovi, g. Dobrovolnemu, ki je bil zlasti dober v maski, in gđ. Kocvarjevi moramo izreči pohvalo.

Opozoriti moramo na neko neumestnost za kulisami. Neko zijalo je vednomer stalo pri kulisnih vratih ter jih odpiralo in vtičalo svoj nos skozi odprtino. To moti, a

1291 72

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“

Podružnica v CELOVCU.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obilgacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Akcijski kapital K 2.000.000.—.

Zamenjava in eskomptaje

izrečane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavolje.

Eskompt in inkasso menio.

Rezervni zaklad K 200.000.—.

Daje predjume na vrednostne papirje.

Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Borzna naročila.

Podružnica v SPLJETU.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čekli in nakaznicami.

Prva ljubljanska veležgalnica za kavo z električnim obratom.

Vsled direktnega uvoza kakor tudi zaradi velike razpečave lahko dobavljam povsod za izvrstno priznani, s strojem in racionalno žgano kavo, ki je vsak dan sveža, torej zelo aromatična, najfinjše kakovosti in najbolj poceni.

Pozor

veleocenjene gospodinje!

Prodajam pa posamezne vrste kakor tudi najbolj preizkušene zmesi. Prednosti s strojem žgane kave pred navadnim praženjem so splošno priznane; o tem se lahko vsakdo prepriča z malo poskušnjo.

Z odličnim spoštovanjem

1194 67

KAREL PLANINŠEK

na Dunajski cesti.

(Postajališče električne cestne železnice.)

Podružnice:

Praga z menjalnicami: Graben 25, Mala stran, Most, ulica 17, Žitkov, Husova ulica 37, Brno, Veliki trg 10, Baden, Glavni trg 4, Čokka Lipa, Čokka Kamnica, Moravski Zumburg, Schillerjeva cesta 3, Mödling, Fran Josipa trg 9, Novi Jičie, Crna cesta 8, Pizen in Britava.

Menjalnice na Dunaju:

I. Wollzeile 10, II. Taborstrasse 4, III. Ungargasse 69 (vogel Rennweg), IV. Wiener Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 a, VII. Mariahilferstrasse 76, VIII. Lerchenfelderstrasse 132, IX. Alserstrasse 32, X. Favoritenstrasse 59, XVIII. Währingerstrasse 82, XXI. Hauptstrasse 22.

Menjalnična delniška družba 67 150-19

„MERCUR“

Dunaj, I. Wollzeile 10.

Ako. kapital K 12.000.000. Resor. zaklad K 5.000.000.

Najkulantnejši

nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnih, srečk, deviz, valut in denarja.

Zamenjava in eskomptiranje

izrečanih zastavnih in obilgacij, srečk in kuponov.

tudi ni lepo, če občinstvo vedno in vedno mora gledati nepotrebnih polebraz. Igralci in delavci morajo ostati na svojem mestu, kjer jim je edkazan, ne pa kjer jih ni treba.

*** Vojna povestnica.** Fr. Regensberg je izdal dve monografiji iz moderne vojne zgodovine: „Trautenu“ popisuje bitko pri Trutnovu med Prusi in Avstriji l. 1866. Posebno zanimiva je zgodovina nemško-francoske vojske l. 1870-71. Prva knjiga, ki jo nam je poslal založnik, obravnava prazgodovine te vojske z diplomatskimi spletkami med evropskimi državami, ki nam odpirajo globek vpogled v tedanje razmere. (Franksche Verlagsbuchhandlung Stuttgart.)

Spominjajte se „Družbe sv. Cirila in Metoda“

Borzna poročila.

Ljubljanska „Kreditna banka“ v Ljubljani.

Uradni kurzi dunajske borze 22. februarja 1906.

Založbeni papirji.	Dezar	Blago
4% majeva renta	99.95	100.15
4% srebrna renta	99.90	100.10
4% avstrijska krona renta	100.05	100.25
4% zlatna renta	118.25	118.55
4% ogrska krona	95.45	95.65
4% zlatna	113.90	114.10
4% posojilo dežele Kranjske	99.50	101.00
4% posojila mesta Spljet	100.65	101.65
4% Zader	100.00	101.00
4% bosn.-herc. žel. pos. 1902	100.50	101.50
4% češka dež. banka k. o.	100.00	100.20
4% i. o.	100.15	100.25
4% zast. pisma gal. d. hip. b.	100.35	101.35
4% pešt. kom. k. o. z 10% pr.	106.60	107.60
4% zast. pisma innerst. hr.	100.50	101.50
4% ogr. cen. dež. hr.	100.00	100.10
4% hip. banko	100.00	100.70
4% obl. ogr. lokalnih žel. d. dr.	99.50	100.50
4% obl. češke ind. banke	100.50	101.50
4% prior. Trst-Poreč lok.	99.90	100.00
4% prior. dol. žel.	99.50	100.00
3% juž. žel. kup. 1/2%	316.60	318.60
4% avstr. pos. za žel. p. o.	101.00	102.00

Srečke.	Dezar	Blago
Srečke od l. 1860 1/2	196.50	198.50
1864	289.50	291.50
tizske	159.00	161.00
zem. kreditne I. emisije	293.00	303.00
II.	295.50	305.50
ogr. hip. banke	260.00	268.50
srbske a frs. 100.00	100.00	109.00
turške	149.50	150.50
Basilika	25.15	27.15
Kreditne	476.00	487.00
Inomoške	79.00	85.00
Krakovske	92.00	99.00
Ljubljanske	61.00	68.00
Avstr. rud. krita	51.75	53.75
Ogr.	33.10	35.10
Rudolfove	57.00	63.00
Salcburške	71.50	77.50
Dunajske kom.	534.50	544.50

Delnice.	Dezar	Blago
Južne železnice	125.75	126.75
Državne železnice	673.25	674.25
Avstr. ogrske bančne delnice	1633.00	1642.00
Avstr. kreditne banke	671.00	672.00
Ogrske	789.40	790.40
Zivnostenske	246.00	246.50
Premogokop v Mostu (Brüx)	661.00	665.00
Alpanske montan	540.00	541.00
Praške žel. ind. družbe	2665.00	2675.00
Rima-Murányi	537.40	538.40
Trbovijske premog. družbe	275.00	278.50
Avstr. orožne tovr. družbe	564.00	568.00
Češke sladkorne družbe	159.00	160.00

Valute.	Dezar	Blago
C. kr. cekin	11.36	11.39
20 franki	19.11	19.13
20 marke	23.50	23.55
Severajns	23.98	24.06
Marke	117.325	117.525
Laški bankovci	95.65	95.85
Rubli	251.50	252.00
Dolarji	4.84	5.00

Naznanilo.

Podpisani odbor za prireditve Troisième véritable, grand bal masque international v proslavo stoletnice prvega francoskega karnevala v Ljubljani, naznanja stem slavnemu občinstvu, da se bode dne 24. in 25. t. m. streljalo na ljubljanskem gradu s topovi in sicer se bode oddalo dne 24. t. m. ob 4. uri popoldne 20 strelcev, dne 25. t. m. ob 6. uri zjutraj 20 strelcev in ob 4. uri pop. 20 strelcev v znak zbirališča velikega korza.

Odbor

za prireditve III. véritable, grand bal masque international.

410 3-2

1164 51-38

Samo 6 dni

Havre - New York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki Francoske prekomorske družbe.

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje edino oblastveno potrjena potovalna pisarna

ED. ŠMARD

v Ljubljani, Dunajska cesta 18. v novi hiši »Kmetijske posojilnice«, nasproti znane gostilne pri »Figovu«.

Odvetniškega koncipijenta

sprejme 1. aprila 1906 ali tudi pozneje v svojo pisarno **dr. Matej Pretner**, odvetnik v Trstu, Via Nuova št. 13, II. nadstr. 3-2

„Andropogon“

(Iznajditelj P. Herrmann, Zg. Poljskava.)

je najboljša, vsa pričakovanja prekašajoča sredstvo za rast las, katero ni nikako sleparstvo ampak skozi leta z nenavadnimi uspehi izkušena in zajamčeno neškodljiva tekočina, ki zabrani izpadanje las in odstrani prahaje.

Značilno je, da se pri pravilni rabi že čez 4 do 5 tednov opazi močna rast las, kakor tudi brade, in imajo novo zrastle lasje pri osi velih zopet svojo nekdanjo naravno barvo. — Mnogoštevilna priznanja. Cena steklenice 3 krone. Dobi se v vseh mestih in večjih krajih dežele.

Glavna zaloga in razpošiljatev v Ljubljani pri gosp. **Vaso Petrič-u**. V zalogi imajo tudi gg. U. pl. Trnkoczy, Anton Kane in Ernst Sark v Ljubljani, M. Rant v Kranju, in lekarna „Pri angelju“ v Novem mestu.

Velika eksportna tvrdka.

Ljubljana Dunajska cesta št. 12

Franc Keber urar in trgovec z zlatnino in srebrnino

priporoča slavn. občinstvu svojo veliko zalogo ur, verižic, prstanov i. t. d. po najnižjih cenah. 286 10-4
Št. 109, srebrna cil. rem. ura v kamnih tekoča gld. 3-75
137, srebrna anker rem. ura s tremi močn. pokrovi 5-90
185, srebrna cil. rem. ženska ura, močno kolesje 4-50

Zahtevajte veliki in najnovejši cenik, ki ga razpošljem brezplačno.

„Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani.

Postni govori:

- Schuster, **2 Zyklen Fastenpredigten.** I. Der gute Hirt. II. Maria Magdalena. S poštino K 1-70.
- Bellen, **Sünde und Sühne.** S pošt. K 1-54.
- Kolberg, **Die Werke der Genugtuung.** S pošt. K 1-30.
- „ **Die Busse in Passionsbildern.** S poštino K —80.
- Schlör-Katschner, **Fastenpredigten.** S pošt. K 2-60.
- Grundkötter, **Sechs Fastenpredigten über die letzten Dinge des Menschen.** S pošt. K —80.
- Denifle-Schultes, **Die katholische Kirche und das Ziel der Menschheit.** S poštino K 1-80.
- Dröder, **Die acht Seligkeiten Jesu und die moderne Welt.** Neun Vorträge für gebildete Stände. S poštino K 2—.
- Hofmann, **Opfergang des Sohnes Gottes.** Sieben Vorträge über den Kreuzweg in seiner Beziehung zum Hohenpriestertume und zum Opfer des Sohnes Gottes. S poštino K 1-54.
- Bellen, **Die letzten Worte des sterbenden Erlösers.** S poštino K 1-54.
- Plett, **Kreuzessplitter.** S poštino K 1-70.
- Fuhr, **Von Gethsemani bis Golgatha.** S poštino K 1-30.
- Stingeder, **Die brennendste aller Lebensfragen.** S poštino K 1-05.
- Stingeder, **Gottes Antwort** auf die brennendste aller Lebensfragen. S poštino K 1-60.
- „Eines nur ist notwendig“. Sieben Fastenpredigten. K —95.
- Huhn, **Fastenpredigten** in 3 Zyklen. Mit Anhang: Exercitien-Vorträge für Männer. Po pošti K 3-10.
- Hecher, **Die sieben Kreuzesworte Jesu Christi.** Po pošti K 1-30.
- Hecher, **Frauengestalten am Leidenswege des Herrn.** 7 Fastenpredigten über die Busse. K 1-90.
- Diessel, **Fastenpredigten.** 10 zvezkov:
- „ Die grosse Gottesthat auf Golgatha. S pošt. K 1-88.
 - „ Der Karfreitag. „ „ 1-88.
 - „ Die Erde, Die Heimat des Kreuzes. „ „ 1-40.
 - „ Der Schlüssel zum Himmel. „ „ 1-88.
 - „ Der Rettungsanker der Sünder. „ „ 1-88.
 - „ Der Tod der Sünde Sold. „ „ 1-64.
 - „ Die Rechenschaft nach dem Tode. „ „ 1-88.
 - „ Der grosse Tag der Ernte. „ „ 1-88.
 - „ Das Leiden in ewiger Nacht. „ „ 1-88.
 - „ Das glückliche Jenseits. „ „ 1-88.